

Bağlarda Hastalık, Zararlı ve Yabancı Ot Kontrol Sistemi

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов; проф. д-р Борис Наков, Аграрен университет Пловдив; проф. Иван Жалнов, Аграрен университет, Пловдив

Дата: 14.03.2019 *Брой:* 3/2019

Asmada en tehlikeli bağ hastalıkları mildiyö, külleme, kurşuni küf, ekşi çürüklük, eska, beyaz ve siyah çürüklüktür. Bunlara karşı mücadele karmaşıktır, sadece kimyasal değildir:

- Asmanın yeşil aksamı üzerinde yapılan budama işlemleri – filiz seyreltme, filiz uçlarının kırılması, yan filizlerin alınması vb. Salkım ve çiçek salkımı etrafındaki yaprakların alınması (seyreltme) ile bağ gövdesindeki mikroiklim iyileştirilir, ışık girişi sağlanır ve daha az nem tutulur; bunların hepsi patojenlerin gelişimi üzerinde olumsuz etki yapan ve fungusitlerin daha iyi etkinliğini sağlayan faktörlerdir. 1994-1997 yılları arasında, Bağcılık Bölümü'nün asma çeşitlerinde, salkım etrafında yaprak alınması ve bu

uygulamanın külleme gelişimi üzerindeki etkisi ile ilgili deneyler yapılmıştır. Çoğu varyantta – farklı çeşitlerde, yaprak alınması ve alınmaması durumunda salkımlardaki hastalık insidansındaki fark %10,5-13,4 ile %21,0 arasında değişmektedir (Nakov, Nakova, yayınlanmamış veriler). Literatür, yaprak alınmasının kurşuni küf üzerinde de yüksek bir etkisi olduğunu bildirmektedir (English ve diğerleri, 1993).

- Tarımsal teknik uygulamalar – yer seçimi, gübreleme, sulama, yabancı ot kontrolü, toprak işleme, olumsuz dış koşullara (fitopatojen enfeksiyonu dahil) karşı savunma reaksiyonlarını güçlendirmek için karmaşık koşullar sağlar.
- Fungisidal ürünlerin kullanımının etkisi, bitkilerin hassas fenofazlarında ve patojenlerin hayatta kalma yeri ve şekli ile ilişkili olarak uygulamalar yapıldığında daha iyidir. Örneğin: küllemenin nedensel etmeni asma tomurcuklarında kışlar ve uygulama, 2 ila 4 cm uzunluğundaki sürgünlerin fenofazında, kemoterapötik fungusitlerle yapılmalıdır; ekşi çürüklüğün nedensel etmeni esas olarak ilk 2 ila 4 boğum arasında hayatta kalır ve püskürtme, genç sürgün görünür görünmez yapılı; antraknozun nedensel etmeni tomurcuklarda hayatta kalır ve püskürtme, kitlesel tomurcuk şişmesi aşamasında yapılmalıdır.
- Organik üretimde (sadece bakır ve kükürt içeren ürünlere izin verilir), mücadelenin asma gelişiminin kritik fenofazlarında – sürgün çıkışı, çiçek salkımı gelişimi ve salkım oluşumu, tek tek tanelerin renk değişiminin başlangıcına kadar – yapılması özellikle önemlidir.
- Günümüzde yeni bağların çeşit yapısı piyasa talebi tarafından belirlenmektedir, ancak organik üretimde dayanıklı çeşitlere öncelik vermek daha tavsiye edilir.

Asma hastalıklarının kimyasal kontrolü, farklı etki modlarına sahip fungusitlerle yapılır – temas, koruyucu etkili; temas-nüfuz edici, lokal etkili; ve kemoterapötik (iyileştirici) fungusitler. 2019 yılı için, asmada kullanılmak üzere İzin Verilen Bitki Koruma Ürünleri Listesi'nde farklı etki modlarına sahip 120'den fazla ürün kayıtlıdır.

100'den fazla böcek, akar, nematod ve diğer hayvansal organizma türü asmaya zarar vererek kökleri, tomurcukları, yaprakları, sürgünleri, çiçek salkımlarını, genç taneleri, olgunlaşan ve olgun taneleri, çok yıllık odunu ve asmanın diğer kısımlarını saldırır ve bazıları ekonomik açıdan önemli hastalıklara neden olan virüs ve fitoplazmaların vektörleridir. Zarar gören asmalar zayıf büyür, daha az meyve verir, üzümler kalitesiz olur ve kitlesel çoğalma durumlarında tüm verim tehlikeye girer ve asmalar ölebilir. En zararlı olanlar bağ güveleri, akarlar, bağ yaprak bükeni, bağ kabuklubiti, çeşitli kesici kurt türleri, virüs ve fitoplazma vektörü yaprak pireleri, toprak zararlıları vb.'dir. Bağ güveleri yeşil ve sarı-yeşil tane kabuğuna sahip ve misket aromalı çeşitleri tercih ederken, akarlar daha kalın parankimaya, misket aromasına ve tüylü alt yaprak yüzeyine sahip çeşitleri tercih eder. Zararlılar, asma bitkisinin fenolojik gelişiminin başlangıcından fizyolojik dormansi döneminin başlangıcına kadar zarara neden olur. Bazı zararlı türleri ve grupları yıl boyunca zarara neden olur. Zararlıların ortaya çıkışı,

zararı ve üremesi asmanın fenolojik gelişimi ile ilişkilidir, çünkü her biri bitkinin belirli organları için belirli bir tercih gösterir.

Asma zararlılarıyla mücadele, tarımda iyi bitki koruma uygulamaları kurallarına (2006), İyi Bitki Koruma Uygulamaları İlkeleri'ne (2004) ve entegre üretimin temel ilke ve hedeflerine (2008) uygun olarak yürütülür. Genel olarak, kuralların, ilkelerin ve hedeflerin gereklilikleri şunlarda ifade edilir: insektisitlerin sadece gerektiğinde, yani zararlı popülasyon yoğunluğunun sözde ekonomik zarar eşiğine (EIL) ulaştığında veya aştığında uygulanması; sadece ilgili zararlı ve ürün için yetkilendirilmiş bitki koruma ürünlerinin uygulanması; dekar başına dozların ve uygulama oranlarının sıkı bir şekilde gözetilmesi; işçi sağlığının ve agroekosistemlerdeki biyolojik çeşitliliğin (biyolojik kontrol ajanları ve tozlayıcılar) korunması; zararlı kontrolünde alternatif seçeneklerin kullanılması; bitki koruma ürünleri uygulanırken risk değerlendirmesi yapılması; bitki koruma ürünlerinin zararlılara karşı en etkili ve biyolojik kontrol ajanları için güvenli veya minimum tehlikeli olduğu dönemlerde uygulanması vb. Tüm gerekliliklerin temelini EIL (ekonomik zarar eşiği) oluşturur.

Bağlarda yabancı ot kontrolü mekanik, biyolojik, önleyici ve kimyasal yöntemleri içerir. Bunlar yüksek verimlilik elde etmek için belirli aralıklarla dönüşümlü olarak uygulanmalıdır. Bağlarda sıra içi ve sıra aralarında toprağı yabancı otlardan arındırmak için ana yöntem, çeşitli toprak işleme sistemlerinin uygulanmasıdır. Kimyasal kontrol şunları içerir: toprak uygulamalı herbisitler – asma ve yabancı otların vejetasyon başlangıcından önce, dormansi döneminde uygulanır; yaprak herbisitleri – asma ve yabancı otların vejetasyon döneminde uygulanır; ve temas ve sistemik yaprak etkili toplam herbisitler – asma ve yabancı otların vejetasyon döneminde uygulanır.

Asma gelişiminin kritik aşamalarına uygun hastalık ve zararlı kontrolü hakkında daha fazlasını 2/2019 sayısında okuyun. Ülkemizde kayıtlı tüm fungusitler, insektisitler ve herbisitler hakkında bilgi edinme fırsatına sahip olacaksınız. Asma gelişim aşamaları – diyagramlar ve tablo – derginin 2/2019 sayısında da bulunabilir.